

Aplikácia práva EÚ po rekodifikácii procesných kódexov

Michael Siman

Fakulta práva, Paneurópska vysoká škola
EUROIURIS - Európske právne centrum, advokát

Právny poriadok SR a právo EÚ

- prednosť práva Únie v slovenskom právnom poriadku
  - čl. 7 ods. 2 Ústavy SR
  - SR môže medzinárodnou zmluvou, (...) al. na základe takejto zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a EÚ
  - Právne záväzne akty Európskych spoločenstiev alebo Európskej únie majú prednosť pred zákonmi SR

2

Právny poriadok SR a právo EÚ

- procesné kódexy
  - CSP: čl. 3 ods. 1, § 158, § 162 ods. 1 písm. c), § 186 ods. 1, § 193, § 223 ods. 2, § 397 písm. d), e), f), § 445
  - MSP: čl. 2 ods. 1, § 128 písm. b)
  - CSP: § 100 ods. 1 písm. c), § 104, § 122, § 131, § 142 ods. 2, § 185 písm. b), § 187 ods. 2, § 472 písm. b), c)
  - TP: § 7 ods. 1 a 3, § 228 ods. 2 písm. e), § 241 ods. 3, § 244 ods. 4

3

Právny poriadok SR a právo EÚ

- Civilný sporový poriadok
  - čl. 3 ods. 1 (Základné princípy)
    - Každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou SR, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami SR, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora EÚ, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.
    - Dôvodová správa: V navrhovanom článku 3 CSP je vyjadrené základné interpretačné pravidlo ustanovení CSP. Prírodnou je interpretácia normatívneho textu v súlade s lexikálnymi, gramatickými a syntaktickými pravidlami (gramatický výklad), avšak prioritizuje sa tzv. objektívny teleologický výklad, t.j. výklad podľa účelu a zmyslu zákona. Každé ustanovenie CSP je potrebné vykladať ústavnokonformne a eurokonformne, rešpektujúc judikatúru ESLP a Súdneho dvora EÚ.

4

Právny poriadok SR a právo EÚ

- Civilný sporový poriadok
  - § 162 ods. 1 písm. c) (obligatórne prerušenie konania)
    - Súd konanie preruší, ak podal návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom EÚ podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je SR viazaná; uznesenie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania súd bezodkladne doručí ministerstvu spravodlivosti.

5

Právny poriadok SR a právo EÚ

- Civilný sporový poriadok
  - § 186 ods. 1
    - Skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy zverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov SR a právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a právne záväzné akty Európskej únie, ktoré boli zverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie, sa nedokazujú.

6

Právny poriadok SR a právo EÚ

- Civilný sporový poriadok
- § 193 (Viazanosť súdu inými rozhodnutiami)
- Súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou SR, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je SR viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt...

7

Právny poriadok SR a právo EÚ

- Civilný sporový poriadok
- *Dôvodová správa k § 193: Predkladateľ dôsledne zvažil potenciálnu viazanosť i rozsudkami Súdneho dvora EÚ a dospel k názoru že, viazanosť rozsudkami Súdneho dvora EÚ by nemala byť zakotvená. V práve EÚ platí, že rozsudky Súdneho dvora EÚ sú v zásade záväzné inter partes. Všeobecná záväznosť rozsudkov platí neformálne, len pokiaľ ide o rozhodnutia v prejudiciálnych konaniach a formálne, ak Súdny dvor EÚ rozhodne o neplatnosti právneho aktu. Súd je tiež rozhodnutím Súdneho dvora EÚ viazaný, ak sa na Súdny dvor EÚ sám obrátil s prejudiciálnou otázkou. Predkladateľ sa však domnieva, že zakotviť vo vnútroštátnom práve viazanosť rozhodnutiami Súdneho dvora EÚ nie je dobré riešenie, pretože aj keď Súdny dvor EÚ autoritatívne deklaruje výklad určitého sporného ustanovenia práva EÚ, vždy tak urobí vzhľadom na konkrétne skutkové okolnosti daného prípadu. Nie je preto prijateľné zavádzať viazanosť rozsudkom, ktorý bol vydaný v konkrétnom spore na všetky iné prípady, nakoľko sa skutkový stav môže a pravdepodobne aj bude líšiť od toho, v ktorom bolo vydané rozhodnutie.*

8

Právny poriadok SR a právo EÚ

- Zmluva o Európskej únii
- článok 19 ods. 1
- Súdny dvor Európskej únie... zabezpečuje dodržiavanie práva pri výklade a uplatňovaní zmlúv.

9

Právny poriadok SR a právo EÚ

- Civilný sporový poriadok
- § 158
- Súd bezodkladne oznámi protimonopolnému úradu začatie konania, ak sa v ňom použijú predpisy o ochrane hospodárskej súťaže. Ak sa začne konanie, v ktorom sa použijú čl. 101 a 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, súd bezodkladne oznámi začatie konania protimonopolnému úradu a Komisii.
- § 223 ods. 2 (Doručovanie rozsudku)
- Rozsudok, v ktorom súd použil ustanovenia predpisov o ochrane hospodárskej súťaže, zašle protimonopolnému úradu. Ak použil čl. 101 a 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, súd zašle rozsudok protimonopolnému úradu a Komisii.

10

Právny poriadok SR a právo EÚ

- Civilný sporový poriadok (§ 397)
- Proti právoplatnému rozsudku je prípustná žaloba na obnovu konania, ak
- d) Európsky súd pre ľudské práva rozhodol alebo dospel vo svojom rozsudku k záveru, že rozhodnutím súdu alebo konaním, ktoré mu predchádzalo, boli porušené základné ľudské práva alebo slobody strany a závažné dôsledky tohto porušenia neboli odstránené priznaným spravodlivým zadosťučinením,
- e) je v rozpore s rozhodnutím Súdneho dvora Európskej únie, Rady Európskej únie alebo Komisie, ktoré je pre strany záväzné, alebo
- f) možnosť jeho preskúmania vyplýva z osobitného predpisu v súvislosti s uznaním alebo výkonom rozhodnutia slovenského súdu v inom členskom štáte Európskej únie.

11

Právny poriadok SR a právo EÚ

- Civilný sporový poriadok (§ 397)
- *Dôvodová správa: Pôvodné dôvody obnovy konania ostávajú zachované, rozhodnutím podľa písm. e) je napríklad rozhodnutie Rady Európskej únie, či rozhodnutie Európskej komisie o štátnej pomoci a podobne. Samostatným dôvodom obnovy konania je aj možnosť preskúmania rozhodnutia, ktorá podľa písm. f) § 388 vyplýva napríklad z čl. 19 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul pre nesporné nároky, z čl. 20 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 z 12. decembra 2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze a čl. 18 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu.*

12

Právny poriadok SR a právo EÚ

– Civilný sporový poriadok

- § 445 (obligatórne prerušenie dovolacieho konania)
  - (1) Dovolací súd dovolacie konanie preruší aj vtedy, ak rozhodol, že požiada Európsky súd pre ľudské práva o vydanie poradného stanoviska k zásadným otázkam týkajúcim sa výkladu alebo uplatňovania práv a slobôd uvedených v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
  - (2) Ak je konanie podľa odseku 1 prerušené, dovolací súd môže v dovolacom konaní pokračovať, ak Európsky súd pre ľudské práva poradné stanovisko nevydal a sú na to závažné dôvody.

13

Právny poriadok SR a právo EÚ

– Civilný sporový poriadok

- *Dôvodová správa k § 445: Navrhuje sa doplniť prerušenie konania v prípade, ak NS SR požiada Európsky súd pre ľudské práva o vydanie poradného stanoviska v zmysle Protokolu č. 16 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V prípade návrhu strany na podanie žiadosti o vydanie poradného stanoviska ide o právomoc, nie povinnosť NS SR obrátiť sa so žiadosťou na Európsky súd pre ľudské práva. Za istých okolností však môže mať pred obrátením sa na Európsky súd pre ľudské práva prednosť obrátenie sa na Súdny dvor EÚ s návrhom na začatie prejudiciálneho konania. V tejto súvislosti možno poukázať na to, že Súdny dvor EÚ sa vo svojej judikatúre (rozsudok v spojených veciach C-188/10 a C-189/10 Melki a Abdeli z 22. júna 2010) už zaoberal otázkou, či vnútroštátna právna úprava stanovujúca prednosť vnútroštátneho incidenčného konania kontroly ústavnosti pred prejudiciálnym konaním je v súlade s právom EÚ.*

14

Právny poriadok SR a právo EÚ

– Civilný sporový poriadok

- *Súdny dvor EÚ pritom s odkazom na predchádzajúcu judikatúru zdôraznil, že „prioritná povaha incidenčného konania kontroly ústavnosti vnútroštátneho zákona, ktorého obsah sa obmedzuje na vykonanie kogentných ustanovení smernice, nemôže zasahovať do právomoci rozhodnúť o neplatnosti aktu Únie, a najmä smernice, ktorú má len Súdny dvor EÚ, keďže cieľom tejto právomoci je zaručiť právnú istotu zabezpečením jednotného uplatňovania práva Únie“. Poradné stanoviská sú v zmysle Protokolu č. 16 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nezáväzná. Protokol č. 16 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nestanovuje lehotu, v ktorej Európsky súd pre ľudské práva vydá poradné stanovisko, preto je potrebné, ak sú pre to závažné dôvody, ponechať možnosť pokračovania v konaní aj v prípade, ak poradné stanovisko nebude vydané. Závažným dôvodom v tomto smere môže byť napríklad dĺžka súdneho konania.*

15

Právny poriadok SR a právo EÚ

– Civilný mimosporový poriadok

- čl. 2 ods. 1 (Základné princípy)
  - Každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou SR, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami SR, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora EÚ, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi vyjadrené a chránené.
- § 128 písm. b) (obligatórne prerušenie konania o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní)
  - podal návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom EÚ podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je SR viazaná; uznesenie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania súd bezodkladne doručí MS SR.

16

Právny poriadok SR a právo EÚ

– Správny súdny poriadok

- § 3 ods. 1: *mutatis mutandis* čl. 3 ods. 1 CSP
- § 100 ods. 1 písm. c)
  - Správny súd konanie uznesením preruší, ak podal návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom EÚ podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je SR viazaná; uznesenie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania správny súd bezodkladne doručí ministerstvu spravodlivosti.
- § 122
  - Skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnejmu súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov SR a právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a právne záväzné akty Európskej únie, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku EÚ, sa nedokazujú.

17

Právny poriadok SR a právo EÚ

– Správny súdny poriadok

- § 104
  - Správny súd bezodkladne oznámi protimonopolnému úradu začatie konania, ak sa v ňom použijú predpisy o ochrane hospodárskej súťaže. Ak sa začne konanie, v ktorom sa použijú čl. 101 a 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, správny súd bezodkladne oznámi začatie konania protimonopolnému úradu a Komisii.
- § 142 ods. 2 (Doručovanie rozsudku)
  - Rozsudok, v ktorom správny súd uplatnil ustanovenia predpisov o ochrane hospodárskej súťaže, doručí protimonopolnému úradu; ak uplatnil čl. 101 a 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, doručí rozsudok aj Komisii.

18

Právny poriadok SR a právo EÚ

- Správny súdny poriadok
- § 131 (Viazanosť súdu inými rozhodnutiami)
  - Správny súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou SR, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je SR viazaná. Správny súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Správny súd je tiež viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt...

19

Právny poriadok SR a právo EÚ

- Správny súdny poriadok
- § 185 písm. b)
  - Správny súd môže na návrh žalobcu a po vyjadrení žalovaného uznesením priznať správnej žalobe odkladný účinok, ak napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy má podklad v právne záväznom akte EÚ, o ktorého platnosti možno mať vážne pochybnosti, a žalobcovi by inak hrozila vážna a nenapraviteľná ujma a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore so záujmom EÚ.
- § 187 ods. 2
  - Ak správny súd priznal žalobe odkladný účinok podľa § 185 písm. b), je povinný podať na Súdny dvor EÚ návrh týkajúci sa platnosti právne záväzného aktu EÚ, ak takýto návrh ešte nebol podaný.

20

Právny poriadok SR a právo EÚ

- Správny súdny poriadok
- § 472 písm. b), c)
  - Žalobou na obnovu konania možno napadnúť právoplatné rozhodnutie správneho súdu, ak
    - b) Európsky súd pre ľudské práva rozhodol alebo dospel vo svojom rozsudku k záveru, že rozhodnutím správneho súdu alebo konaním, ktoré mu predchádzalo, boli porušené základné ľudské práva alebo slobody účastníka konania a závažné dôsledky tohto porušenia neboli odstránené priznaným primeraným zadosťučinením,
    - c) rozhodnutie správneho súdu je v rozpore s rozhodnutím Súdneho dvora EÚ, Rady EÚ alebo Komisie, ktoré je pre účastníkov konania záväzné.

21

Právny poriadok SR a právo EÚ

- Správny súdny poriadok
- § 472 písm. c)
  - Žalobou na obnovu konania možno napadnúť právoplatné rozhodnutie správneho súdu, ak rozhodnutie správneho súdu je v rozpore s rozhodnutím Súdneho dvora EÚ, Rady EÚ alebo Komisie, ktoré je pre účastníkov konania záväzné.
- § 193 (Viazanosť súdu inými rozhodnutiami)
  - Súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou SR, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je SR viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný

22

Právny poriadok SR a právo EÚ

- Trestný poriadok
- § 7 ods. 1 a 3
  - Orgány činné v trestnom konaní a súd posudzujú samostatne predbežné otázky, ktoré sa v konaní vyskytnú; ak je o takej otázke právoplatné rozhodnutie súdu, Ústavného súdu SR, Súdneho dvora EÚ alebo iného štátneho orgánu, orgány činné v trestnom konaní a súd sú takým rozhodnutím viazané, ak nejde o posúdenie viny obvineného.
  - Otázky, o ktorých má rozhodnúť Súdny dvor EÚ, sa nemôžu posudzovať ako predbežné otázky.
- § 228 ods. 2 písm. e)
  - Policajt preruší trestné stíhanie, ak ústavný súd alebo Súdny dvor EÚ pozastaví účinnosť právneho predpisu alebo jeho časti, ktorého použitie je rozhodujúce pre konanie alebo rozhodnutie vo veci samej.

23

Právny poriadok SR a právo EÚ

- Trestný poriadok
- § 241 ods. 3, § 244 ods. 4
  - Samosudca/predseda senátu preruší trestné stíhanie, ak požiada Súdny dvor EÚ o vydanie predbežného rozhodnutia.

24

Internetové zdroje

– všeobecné

- Eur-lex (predpisy a judikatúra EÚ)
<http://eurlex.europa.eu/advanced-search-form.html>
- Súdny dvor (judikatúra EÚ)
<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=sk>

– špecifické

- Európsky portál elektronickej justície
  - <https://e-justice.europa.eu/home.do?plang=sk&action=home>
  - Európsky justičný atlas v občianskoprávných veciach https://e-justice.europa.eu/content_european_judicial_atlas_in_civil_matters-321-sk.do
- N-Lex (vnútroštátne predpisy členských štátov EÚ)
http://eur-lex.europa.eu/n-lex/index_sk

25